

Impuls Groenblauwe Dooradering Gelderland 25-26 Erfadvies

november '25

Opsteller:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland
Rosendaal 2a
6891 DA Rozendaal

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoon:

Deelnemersnummer:

184

Naam:

Adres:

Impuls Groenblauwe Dooradering

De aanpak van Impuls Groenblauwe Dooradering Gelderland 2025-2026 is simpel; gezamenlijk werken we aan een fraai landschap. Dat landschap begint op de erven van de bewoners van jouw dorp. Samen met Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel en bewoners gaan we aan de slag om de erven van deelnemers te voorzien van streekeigen beplanting. Door in heel Gelderland aan de slag te gaan wordt veel bereikt. Het uiteindelijke resultaat; fraai ingerichte erven en bewoners die trots zijn op hun landschap!

Meerdere doelen van het project

1. Het aanleggen van landschapselementen met autochtoon plantmateriaal in het buitengebied
2. Het versterken van de kwaliteit en biodiversiteit van het buitengebied.
3. Het vergroten van de kennis van de eigen leefomgeving met streekeigen beplanting.

Schoneveldsdijk 18, Barchem

SLG heeft in samenwerking met het Deltaplan zich ingezet voor een grootschalig beplantingsproject in de buitengebieden van Gelderland. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd tot dit inrichtingsplan voor je erf en/of de omliggende terreinen. Dit plan is een samensmelting van een drietal ontwerpprincipes en uitgangspunten. Zo heeft de erfadviseur in dit plan de analyse van het landschap waarin u woont en de bijbehorende cultuurhistorische principes gekoppeld aan jouw eigen wensen en ideeën. Uiteraard is er gekozen voor de aanplant van inheemse, lokaal passende boom- en struiksoorten.

Leeswijzer

In het plan wordt per aan te leggen landschapselement een korte toelichting gegeven op de cultuurhistorische waarde van dit element op het erf. Daarnaast is er een uitwerking gemaakt resulterend in een lijst van aan te leggen soorten en aantallen. Ten aanzien van de uitvoering, welke je zelf ter hand zal nemen, wil ik je wijzen op onze website **slgelderland.nl** waar, naast aanleg, ook de beheeraspecten van de diverse landschapselementen middels instructiefilmpjes te zien zijn. De beplanting zal voor dit project worden thuisgebracht door de kweker. .

Jouw erf

Kampenlandschap

Jouw perceel bevindt zich in het kampenlandschap. Met name in Oost-Gelderland komen aan het oppervlak langgerekte dekzandruggen voor, waar de westenwind het zand opstuwde. Daar tussenin stroomden beekjes. Hier is het kampenlandschap ontstaan. Het kampenlandschap bestaat niet uit grote akkercomplexen, maar uit individuele akkers. De boerenbedrijven voeren een gemengde bedrijfsvoering, een combinatie van akkerbouw en veeteelt. Ieder kamp bestaat uit akkers op de hoger gelegen dekzandrug, grasland langs de beekjes tussen de ruggen en het boerenerf er tussen in op de flanken van de rug. Omdat de grond vaak arm was, brachten de boeren mest en heideplaggen als bemesting op het land. Honderden jaren bemesting zorgden ervoor dat de akkers steeds hoger werden, met een vrij steile rand. Om de gewassen te beschermen tegen wildvraat en wind, werden ze omgeven met houtwallen en houtsingels. Wegen volgden de hogere delen in het landschap en hadden hierdoor vaak een bochtig verloop.

Een boerenerf ingebed in een kampenlandschap

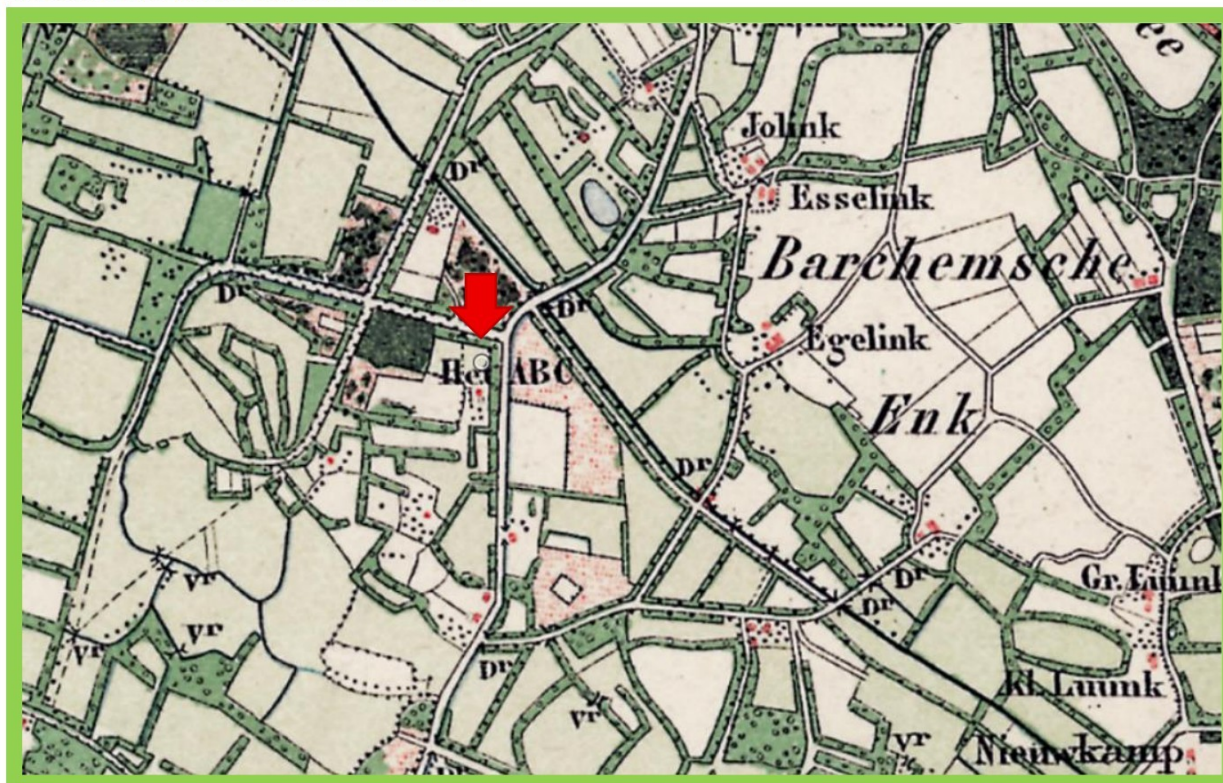
Heide(ontginnings)landschap

De droge en arme zandgronden op de stuwwal zijn in de 19de eeuw ontgonnen. Door overbegrazing van vee zijn sinds de middeleeuwen op deze woeste gronden uitgestrekte heidevelden ontstaan. Deze heidevelden waren van belang voor de landbouw, kenmerkend is de openheid. Het padenpatroon is slingerend en was gericht op de nederzettingen. Op de overgang van de cultuurgronden en de woeste gronden bevonden zich vaak schaapskooien, verder bebouwing was niet aanwezig.

Een heidelandschap

Historische kaart omstreeks 1900

Locatie van je erf in het landschap omstreeks 1900

Aanleg landschapselementen

Bij de aanleg van landschapselementen (zoals bijvoorbeeld beplanting, kruidachtige begroeiing of een poel) houdt SLG rekening met cultuurhistorie, landschapstype en biodiversiteit. Daarnaast is uiteraard de gebruiksfunctie van belang: ofwel de wensen van de eigenaar. Jouw biodiversiteitsplan bestaat uit de volgende aan te leggen elementen:

1a. Knip- en scheerheg

Toelichting

Wij adviseren de aanleg van een haag die voor 80% bestaat uit Spaanse aak (*Acer campestre*). Deze soort is inheems, goed te snoeien, droogtebestendig en vormt een dichte, duurzame erfafscheiding die ook zorgt voor minder geluidsoverlast van de aangrenzende weg. Door de haag te mengen met haagbeuk (*Carpinus betulus*), wilde liguster (*Ligustrum vulgare*) en Gelderse roos ontstaat een streekeigen, soortenrijke haag met een natuurlijker uitstraling en grotere ecologische waarde. Deze soorten trekken insecten en vogels aan en zorgen samen voor variatie in bladstructuur, kleur en seizoenbeleving. Zo ontstaat een robuuste, landschappelijk goed passende haag die aansluit bij het historische en ecologische karakter van het Achterhoekse kampenlandschap.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	28 meter
Plantrijen:	1 plantrij
Plantwijze:	4 stuks per meter
Aantal:	115 Stuks
Soort:	85 Spaanse aak / Veldesdoorn 10 Haagbeuk 10 Wilde Liguster 10 Gelderse roos
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievelen in bijlage mail
Overig:	Plant struiken ten minste 0,5 meter binnen de eigendomsgrens

1b. Knip- en scheerheg (optioneel)

Toelichting

Wij adviseren de aanleg van een haag die voor 80% bestaat uit Spaanse aak (*Acer campestre*). Deze soort is inheems, goed te snoeien, droogtebestendig en vormt een dichte, duurzame erfafscheiding. Door de haag te mengen met haagbeuk (*Carpinus betulus*), wilde liguster (*Ligustrum vulgare*) en Gelderse roos ontstaat een streekeigen, soortenrijke haag met een natuurlijker uitstraling en grotere ecologische waarde. Deze soorten trekken insecten en vogels aan en zorgen samen voor variatie in bladstructuur, kleur en seizoenbeleving. Zo ontstaat een robuuste, landschappelijk goed passende haag die aansluit bij het historische en ecologische karakter van het Achterhoekse kampenlandschap.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	75 meter
Plantrijen:	1 plantrij
Plantwijze:	4 stuks per meter
Aantal:	300 Stuks
Soort:	240 x Spaanse aak / Veldesdoorn 20 Haagbeuk

	20 Liguster
	20 Gelderse roos
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant struiken ten minste 0,5 meter binnen de eigendomsgrens

1c. Knip- en scheerheg

Toelichting

Wij adviseren een haag rondom de aan te planten hoogstam boomgaard. De haag zal bestaan uit een inheemse soortenmix die aansluit bij de traditionele heggenbeplanting in de achterhoek en combineert landschappelijke inpassing, biodiversiteit en functionaliteit. De haag vormt een windbreker, biedt nest- en schuilgelegenheid en ondersteunt bestuivers die ook de fruitbomen ten goede komen. Door te kiezen voor een gemengde, inheemse haag ontstaat bovendien een robuuste, natuurlijke rand die het historische karakter van de boomgaard versterkt.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	76 meter
Plantrijen:	1 plantrij
Plantwijze:	4 stuks per meter
Aantal:	305 Stuks
Soort:	245 Eenstijlige meidoorn
	30 Spaanse aak / Veldesdoorn
	15 Gelderse roos
	15 Haagbeuk
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant struiken ten minste 0,5 meter binnen de eigendomsgrens

1d. Knip- en scheerheg

Toelichting

Van oudsher stond er altijd een haag om de moestuin – een kenmerkend landschapselement dat hazen en andere dieren buiten houdt. Zo'n haag draagt bij aan de cultuurhistorische waarde van het erf én bevordert de biodiversiteit. We adviseren een dichte, stekelige haag om hazen effectief te weren. Daarom kiezen we ervoor om vijf struiken per meter aan te planten in plaats van vier, zodat er een mooie, dichte haag ontstaat.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	46 meter
Plantrijen:	1 plantrij
Plantwijze:	5 stuks per meter
Aantal:	230 Stuks
Soort:	Eenstijlige meidoorn
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant struiken ten minste 0,5 meter binnen de eigendomsgrens

2. Struweelhaag / Bijenhaag

Toelichting

Wij adviseren de aanplant van een bijenhaag als een erfafscheiding aan de weiland kant. De aanleg van een bijenhaag draagt bij aan de versterking van de biodiversiteit en sluit goed aan bij het karakter van het omliggende landschap. Door te kiezen voor een gevarieerde mix van inheemse, bloeiende struiken ontstaat een natuurlijke erfafscheiding die past binnen het traditionele agrarische landschap en het erf op een zachte manier in het landschap opneemt. De haag biedt een doorlopende voedselbron voor bijen, vlinders en andere bestuivers, en vormt tevens een schuil- en nestplaats voor vogels en kleine dieren. In vergelijking met een struweelhaag blijft de bijenhaag compacter, minder overhangend en beter beheersbaar, waardoor deze onderhoudsvriendelijk is en goed geschikt voor toepassing nabij het erf. Ook zal de haag bijdragen aan het aantrekken van bestuivers voor de hoogstamboomgaard.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart
Lengte:	41 meter
Plantrijen:	1 plantrijen
Plantwijze:	2 stuks per meter
Aantal:	85 stuks
Soort:	10 Rode kornoelje 10 Sleedoorn 10 Kardinaalsmuts 10 Egelantier 10 Lijsterbes 10 Sporkehout 10 Hondсроos 10 Krent 5 Gewone vlier
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig:	Minimaal 0,5 meter uit de eigendomsgrens planten

3a. Vogelbosje/ geriefbosje

Toelichting

Een vogelbosje past uitstekend in het Achterhoekse kampenlandschap vanwege de kleinschalige, afwisselende structuur van dit gebied met houtwallen, singels en kleine bosjes. Door aanplant van streekeigen, bloeiende en besdragende soorten wordt de historische landschapsstructuur versterkt en ontstaat een waardevol leefgebied voor vogels en andere dieren. Het bosje biedt nestgelegenheid, voedsel en beschutting, draagt bij aan de biodiversiteit en sluit landschappelijk goed aan op de bestaande beplantingsstructuren. Bovendien levert het een bijdrage aan klimaatbestendigheid en de ecologische samenhang in het agrarisch cultuurlandschap van de Achterhoek.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	meter
Breedte:	meter
Oppervlakte:	105 m ²
Plantrijen:	plantrijen, 1,5 meter afstand tussen de plantrijen
Plantwijze:	1,5 x 1,5 meter, driehoeksverband
Aantal:	50 stuks

Soort:	5 x Inheems vogelkers 5 x Lijsterbes 10 x Gele kornoelje 5 x Wegedoorn 5 x Sporkehout 5 x Hazelaar 5 x Hondсроos 5 x Geoorde wilg 5 x Sleedoorn
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievelen in bijlage mail
Overig:	Plant bomen ten minste 2 meter binnen de eigendomsgrens en struiken ten minste 0,5 meter.

3b. Vogelbosje/ geriefbosje

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	meter
Breedte:	meter
Oppervlakte:	105 m ²
Plantrijen:	plantrijen, 1,5 meter afstand tussen de plantrijen
Plantwijze:	1,5 x 1,5 meter, driehoeksverband
Aantal:	50 stuks
Soort:	5 x Inheems vogelkers 5 x Lijsterbes 10 x Rode kornoelje 5 x Wegedoorn 5 x Sporkehout 5 x Kardinaalsmuts 5 x Hondсроos 5 x Geoorde wilg 5 x Sleedoorn
Maat:	60 - 80 cm lengte
Aanleg en beheer:	Zie informatievelen in bijlage mail
Overig:	Plant bomen ten minste 2 meter binnen de eigendomsgrens en struiken ten minste 0,5 meter.

4a. Solitaire boom

Toelichting

De aanplant van twee *Prunus avium* bomen aan de voorzijde van het huis versterkt de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het erf. De zoete kers is een inheemse boomsoort die van oudsher veel voorkomt in het kleinschalige cultuurlandschap en zorgt voor een natuurlijke inpassing in de omgeving. De rijke voorjaarsbloei trekt bijen en andere bestuivers aan, terwijl de vruchten voedsel bieden voor vogels en kleine zoogdieren, wat de biodiversiteit ten goede komt. Bovendien zorgen de bomen voor sierwaarde en seizoensbeleving, met bloesem in het voorjaar, vruchten in de zomer en een warme herfstkleur, waardoor ze bijdragen aan een aantrekkelijk en levendig erfbeeld.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Plantwijze:	Minimaal 8 meter uit elkaar en niet te dicht op de bomenrij aan de weg zodat ze maximaal zon krijgen.
Aantal:	2 stuks
Soort:	<i>Prunus avium</i>
Maat:	10 - 12 cm stamomtrek op 110 cm hoogte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant bomen ten minste 2 meter binnen de eigendomsgrens

4b. Solitaire boom

Toelichting

De solitaire walnoot versterkt de karakteristieke erfstructuur van het kampenlandschap en vormt een markant element nabij het woonhuis. De boom zorgt voor een harmonieuze overgang tussen erf en open landschap en levert ecologische meerwaarde door schaduw, voedsel en habitat voor verschillende soorten. Hiermee ondersteunt de aanplant zowel de landschappelijke kwaliteit als de leefbaarheid van het erf.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Plantwijze:	solitair
Aantal:	1 stuks
Soort:	Walnoot – <i>Juglans regia</i>
Maat:	10 - 12 cm stamomtrek op 110 cm hoogte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant bomen ten minste 2 meter binnen de eigendomsgrens

4c. Solitaire boom

Toelichting

De zomerlinde vormt een traditioneel en beeldbepalend erf-element binnen het kampenlandschap. Door haar statige vorm en zachte kroon draagt de boom bij aan de herkenbaarheid en ruimtelijke samenhang van het erf. Daarnaast biedt de linde belangrijke ecologische waarde dankzij haar rijke bloei, die veel insecten aantrekt. Zo versterkt de aanplant zowel de landschappelijke kwaliteit als de biodiversiteit rond het woonhuis.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Plantwijze:	solitair

Aantal:	1 stuks
Soort:	Zomerlinde
Maat:	10 - 12 cm stamomtrek op 110 cm hoogte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant bomen ten minste 2 meter binnen de eigendomsgrens

4d. Knotbomen

Toelichting

Het plaatsen van drie knotwilgen langs de waterloop sluit aan bij de traditionele erfafscheidingen in het kampenlandschap. Knotwilgen benadrukken de lijnstructuren in het landschap, markeren de erfrens op een natuurlijke wijze en versterken de herkenbaarheid van het erf. Daarnaast bieden ze ecologische voordelen, zoals schuil- en nestgelegenheid voor vogels en insecten. Zo dragen de knotwilgen bij aan zowel landschappelijke kwaliteit als biodiversiteit.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Plantwijze:	6 / 8 meter afstand tussen de stammen, lijn
Aantal:	3 stuks
Soort:	Knotwilg - Salix Alba
Maat:	10 - 12 cm stamomtrek op 110 cm hoogte
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Bij de aanplant van knotbomen langs de sloot is in veel gevallen toestemming van het waterschap nodig. U bent zelf verantwoordelijk voor de aanvraag van deze toestemming/vergunning.

5. Hoogstamboomgaard

Toelichting

De aanleg van een hoogstamfruitboomgaard naast het woonhuis versterkt de historische en landschappelijke identiteit van het erf. Hoogstamfruitbomen zijn van oudsher kenmerkend voor het agrarische cultuurlandschap en zorgen voor een natuurlijke overgang tussen erf en open veld. De boomgaard biedt in elk seizoen afwisseling en karakter: bloesem in het voorjaar, schaduw en beschutting in de zomer en kleur en vruchten in de herfst. Daarnaast levert de aanplant een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit, doordat bloesem insecten aantrekt en de bomen nest- en schuilgelegenheid bieden aan vogels en vleermuizen. Zo verenigt de boomgaard natuur, cultuurhistorie en erfbeleving in één landschappelijk passend geheel.

Aanleg nieuw element

Locatie:	Zie ontwerpkaart in bijlage mail
Lengte:	22 meter
Breedte:	12 meter
Plantwijze:	10 x 10 meter, driehoeksverband
Aantal:	8 stuks
Soort:	3 x Appel – Lemoenappel , Lunterse pippeling, Schone van boskoop 2 x Peer – Oranjepeer, Doyenne du comice 3 x Pruim – Anna Spath, Opal, Dubbele boerenwitte
Rassen:	Zie ook beplantingslijst
Maat:	Hoogstam
Aanleg en beheer:	Zie informatievellen in bijlage mail
Overig:	Plant bomen ten minste 2 meter binnen de eigendomsgrens

Beplantingslijst

Onderstaande plantsoenlijst omvat de beplanting die nodig is om het voorgestelde plan uit te voeren. De beplantingslijst heeft alleen betrekking op de beplanting binnen het project Impuls Groenblauwe Dooradering. Jouw eigen bijdrage staat in de onderstaande tabel aangegeven.

Indien je akkoord gaat met dit plan, dan is je eigen bijdrage voor de erfbeplanting **€1060,00**. Voor het betalen van je eigen bijdrage wordt je een factuur toegestuurd.

Datum levering: Er wordt een centrale uitdeeldag georganiseerd in de regio waar u het plantmateriaal kunt ophalen. De centrale uitdeeldag wordt georganiseerd op 16 Januari. Tzt. ontvangt u meer informatie over de uitdeeldag van het plant materiaal.

Kostenoverzicht beplanting

Deelnemersnummer	184			€ 1.060,00
Nederlandse naam		Maat	Aantal	Prijs
Bosplantsoen 2 jarig maat 60-80			0	
Veldesdoorn/ Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	60-80	355	€ 213,00
Krent	<i>Amelanchier lamarckii</i>	60-80	10	€ 6,00
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	60-80	45	€ 27,00
Gele kornoelje	<i>Cornus mas</i>	60-80	10	€ 6,00
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>	60-80	20	€ 12,00
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	60-80	5	€ 3,00
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	60-80	475	€ 285,00
Kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>	60-80	15	€ 9,00
Vuilboom/ Sporkehout	<i>Frangula alnus</i>	60-80	20	€ 12,00
Wilde liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>	60-80	30	€ 18,00
Inheemse vogelkers	<i>Prunus padus</i>	60-80	10	€ 6,00
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>	60-80	20	€ 12,00
Wegedoorn	<i>Rhamnus cathartica</i>	60-80	10	€ 6,00
Hondsroos	<i>Rosa canina</i>	60-80	20	€ 12,00
Egelantier	<i>Rosa rubiginosa</i>	60-80	10	€ 6,00
Geoorde wilg	<i>Salix aurita</i>	60-80	10	€ 6,00
Lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	60-80	20	€ 12,00
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>	60-80	45	€ 27,00
Staken tbv knotboom aankoop	<i>Salix alba</i>	Staak	3	€ 18,00
Boompalen				
Boompalen (incl. band en spijkers)	<i>Onbehandeld</i>	8x250	12	€ 66,00
Boombeschermer	<i>Anti knab</i>	78	8	€ 28,00
Bomen				
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>	10-12	2	€ 50,00
Walnoot	<i>Juglans regia</i>	10-12	1	€ 30,00
Zomerlinde	<i>Tilia platyphyllos</i>	10-12	1	€ 30,00
Fruit				
Appel	<i>Lemoenappel</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Appel	<i>Lunterse Pippeling</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Appel	<i>Schone van Boskoop</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Peer	<i>Doyenne du comice</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Peer	<i>Oranjepeer</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Pruim	<i>Anna spath</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Pruim	<i>Dubbele Boerenwitte</i>	hoogstam	1	€ 20,00
Pruim	<i>Opal</i>	hoogstam	1	€ 20,00

De keuze voor de soorten bomen en struiken zoals die hierboven zijn aangegeven zijn belangrijke onderdelen van Jouw inrichtingsplan. Nu kan het echter voorkomen dat vanwege schaarste van het beschikbare plantmateriaal dat bepaalde soorten toch niet leverbaar zijn. De SLG adviseur maakt dan een keuze voor een, in jouw situatie, passende vervanger.

Instandhouding en beheer

Deelname aan dit (subsidie) project houdt in dat je zorg draagt voor het juiste beheer en verzorging van de beschikbaar gestelde beplanting opdat instandhouding hiervan voor een periode van minimaal 10 jaar wordt gewaarborgd.

Algemene Voorwaarden

- De dienstverlening van SLG beperkt zich tot het eenmalig verstrekken van beplanting voor de aanplant conform het inrichtingsadvies. Inboet van plantmateriaal behoort niet tot de dienstverlening.
- Tot de dienstverlening van SLG behoort niet het adviseren en aanvragen van eventuele vergunningen, die de afnemer van de dienstverlening van SLG nodig heeft om tot aanplant over te gaan. SLG is niet verantwoordelijk voor vergunningverlening door overheden.
- Bij het opgestelde inrichtingsplan wordt door SLG geen rekening gehouden met het voorkomen van mogelijk kabels en leidingen in de grond. Deelnemer is zelf verantwoordelijk voor onderzoek hiernaar en voor de gevolgen van aanplant of aanleg van elementen (zoals een poel). Wij adviseren de deelnemer een zogeheten KLIC melding doen bij het Kadaster om te weten te komen waar leidingen en kabels liggen in de grond.. Kijk hiervoor op: <https://www.kadaster.nl/producten/woning/klic-melding>
- Er zijn wettelijke regels voor de aanplant op en nabij erfgrenzen. (kijk bijvoorbeeld op: <https://www.kadaster.nl/situaties/grenzen/boom-of-heg-naast-erfgrens>) SLG adviseert om als "goede buur" het gesprek aan te gaan met eventuele burens.
- Het aan u geadviseerd en verstrekt plantgoed mag niet aan andere projecten, personen of instanties gegeven of verkocht worden zonder toestemming van SLG.

Ecologische- en cultuurhistorische waarden

Knip- en scheerheg

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken. Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden. Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud.

Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

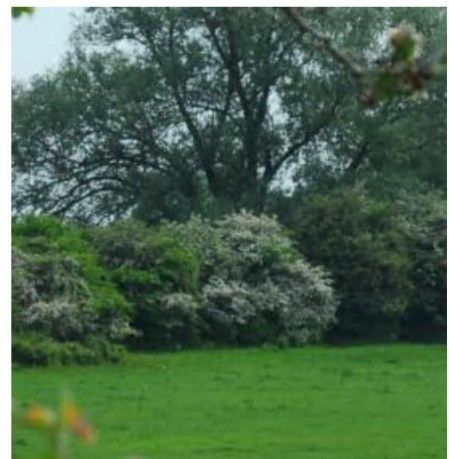

Struweelhaag

Gelderland kent een grote diversiteit aan lijnvormige landschapselementen, waaronder de vrij uitgroeiende haag en de struweelhaag.

De vrij uitgroeiende haag bestaat uit een enkele rij struiken die vrijuit kunnen groeien en de struweelhaag bestaat uit meerdere rijen. De functie van deze hagen was perceelsscheiding en veekering, daarom bestonden de hagen vroeger voornamelijk uit doornsoorten. Soms werden ook nog wat andere struiken en bomen in de haag aangeplant, denk hierbij aan hondsroos, sleedoorn, braam, wilg, eik of es. De hagen boden beschutting voor het vee en zorgden voor gebruikshout. Door de komst van het prikkeldraad, de schaalvergroting en de ruilverkavelingen zijn veel van deze elementen verdwenen. Vaak worden de termen heggen en hagen door elkaar gebruikt, en regionaal hebben ze soms verschillende betekenissen. De term heg gebruiken we voor strak geschoren elementen, de term haag gebruiken we voor de meer breed en hoog uitgroeiende elementen. Soms is er sprake van speciale beheervormen zoals bij het leggen of vlechten van hagen.

Hagen hebben een grote natuurwaarde. Ze zijn vaak een schuilplaats voor veel vogels en kleine zoogdieren en vergroten daardoor de landschappelijke en ecologische variatie.

Vogelbosje of geriefbosje

Vogelbosjes of Bijenbosjes kom je vaak tegen op het erf. Een vogelbosje of bijenbosje is een bosje die voornamelijk uit struiken bestaat en vaak niet groter is dan 500 m² met een gemiddelde oppervlakte van 200 m². De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, Gelderse roos en lijsterbes om vogels aan te trekken of struiken met gevarieerde bloeitijden die aantrekkelijk zijn voor bijen. Een vogelbosje wordt gebruikt als broedplaats en schuilplaats door zowel vogels als klein zoogdieren. Daardoor voegt een vogelbosje veel toe aan de ecologische diversiteit op en rondom het erf.

Geriefhoutbosjes zijn vaak vrijliggende elementen in het landschap. Vaak komt u ze tegen in een overhoekje tussen de weilanden, al dan niet omgeven door een sloot. De sloot deed dan dienst als veekering. Een geriefhoutbosje is vaak groter dan 500 m² en werd vroeger aangeplant om in geriefhout, hout voor dagelijks gebruik, te voorzien. Een geriefhoutbosje was vroeger vaak een monocultuur van bijvoorbeeld eik, es, wilgen of elzen. Doordat een geriefhoutbosje voor de houtvoorziening op eigen erf meestal niet meer van toepassing is, worden tegenwoordig vaak vogelbosjes aangeplant om iets meer variatie te krijgen. Geriefhoutbosjes kunnen door de rust die er heerst en de geringe betreding veel betekenen voor planten en dieren. Ook landschappelijk zijn geriefhoutbosjes van groot belang. Ze doorbreken de vlakke horizon en zorgen voor afwisseling in het landschap.

Solitaire boom of bomengroep

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruid door de zon. Iets wat in die dagen als teken van armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

Houtwal of houtsingel

Een houtwal is een lijnvormig door de mens opgeworpen zandlichaam waarop bomen en/of struiken groeien. De wallen dienden vroeger om vee binnen of wild buiten het omgeven gebied te houden. Houtwallen werden ten tijde van de ontginningen (middeleeuwen) op de hogere zandgronden aangelegd. Langs houtwallen vind je vaak aan één of beide zijden greppels. Deze werden gegraven om met de vrijkomende grond de wal op te kunnen werpen. De wallen waren tussen de 50 en 100 cm hoog.

Een houtsingel is een lijnvormige aanplant van bomen en/of struiken van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Er is echter geen sprake van een opgeworpen wal. Houtsingels werden vooral op de lagere zandgronden aangelegd, meestal parallel aan sloten. De singels leverden brand- en geriefhout, waaraan in het gemengde bedrijf grote behoefte was. Omdat de boer verschillende diktes hout nodig had, werd een hakhoutbeheer gevoerd. Door de komst van prikkeldraad, de schaalvergroting en ruilverkavelingen zijn vele kilometers van deze elementen verdwenen. De houtwal en houtsingel hebben landschappelijk en ecologisch een belangrijke verbindende functie. Ze zijn tevens van belang voor vleermuizen om zich te oriënteren en als verbindingzone voor fauna. Bij de houtwal zorgt met name de wal voor extra ecologische waarde door de variatie in nat-droog en warm-koud.

Hoogstamboomgaard

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen. Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam). Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Knotbomen

Wilg, populier, es, els, eik en haagbeuk kwamen al voor het begin van onze jaartelling als knotbomen voor. Knotbomen deden dienst als grensafscheiding of als houtleverancier. De knotboom levert gemakkelijk oogstbaar hout op dat voor allerlei doeleinden werd gebruikt. Zo werd het gebruikt voor bezems, manden, oeverbeschoeiingen, takkenbossen en gebruikshout zoals hekken en gereedschapsstelen.

Oudere knotbomen herbergen allerlei planten en dieren. Het aantal diersoorten dat in een knotboom huist is zeer groot. Van de vele vogels die in een knotboom te vinden zijn, is de steenuil een van de trouwste bewoners.

Leibomen

Leibomen werden vaak voor het huis aangeplant als zonwering. U vindt de leibomen dan ook altijd aan de zuidkant van het huis. De linde is een soort die het meest voorkwam als leiboom. Lindes komen voor als knotlindes, in een kandelaarvorm en als platgesnoeide lindes in een vlak. Ook andere bomen werden wel geleid. In het rivierengebied kwamen ook regelmatig leiperen voor, zowel plat gesnoeid als geleid tegen een muur. Een leiboom is een prachtig karakteristiek element in het landschap.

Poel

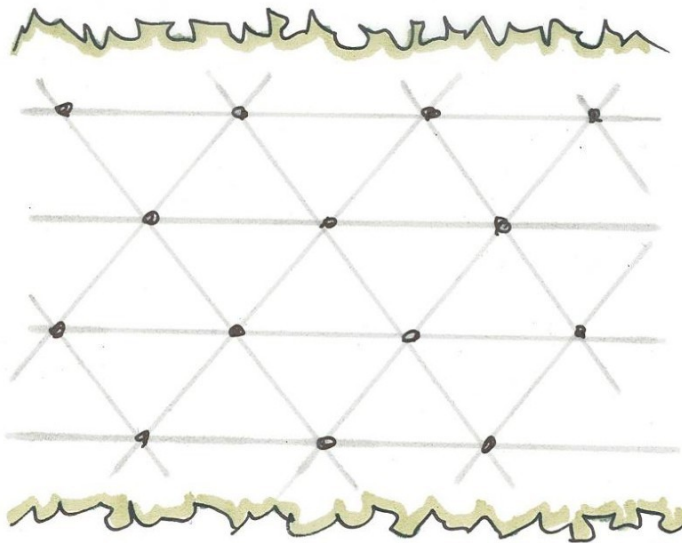
Vroeger legden men vaak poelen in het weiland aan als drinkplaats voor het vee. Tegenwoordig zijn daar moderne methoden voor en daardoor zijn in de loop der jaren al veel poelen verdwenen. Tal van dieren maken echter gebruik van het water als drink- of wasplaats. Door de natte omstandigheden nabij een poel zien we daar andere flora dan bijvoorbeeld in een droog weiland. Door het natuurvriendelijk inrichten van de oever wordt de overgang van droog naar nat vergroot. Deze overgang biedt ruimte aan verschillende soorten planten die het elders op het erf te droog hebben.

Een natuurvriendelijke oever is ook zeer interessant voor amfibieën die zich in de oeverzone kunnen verschuilen. In de zomer barst het van leven in en om de poel, waaronder libellen.

Plantverbanden

Driehoeksverband

Vierkantsverband

